

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ

Спеціальність 6.020202 Хореографія
6.020204 Музичне мистецтво
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ 2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
 ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
 КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
 Проректор
 з науково-методичної та
 навчальної роботи
 Б. Жильцов
 20 16 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
 ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ

напрям
 Спеціальність 6.020202 Хореографія
 6.020204 Музичне мистецтво
 перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
 Ідентифікаційний код 42133554
 Національний центр
 моніторингу якості освіти

Програма № 2671
 (підпис) (привласнює підпис)
 « » 20 16 р.

Київ 2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Педагогічного інституту з навчальної роботи

 Машовець М. А.

Робоча програма «Педагогічна творчість» для студентів галузі знань 0202 Мистецтво; напрямів підготовки 6.020202 Хореографія, 6.020204 Музичне мистецтво, 2016. – 25 с.

Розробники:

Паламарчук Лариса Борисівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка, професор;

Терентьєва Наталія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Укладач: *Леонт'єва І.В.*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки
Протокол від “07” вересня 2016 року №1.

Завідувач кафедри Хоружа Людмила Леонідівна

 (Хоружа Л. Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ 07 ” вересня 20 16 року

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Загальні основи педагогічної творчості</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль II. Технології педагогічної творчості</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль III. Соціальні технології педагогічної творчості</i>	<i>9</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна творчість»	10
V. Плани семінарських занять	11
VI. Завдання для самостійної роботи	14
VII. Карта самостійної роботи студента.	16
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	17
IX. Методи навчання.	19
X. Методичне забезпечення курсу	20
XI. Питання для самоконтролю.	20
XII. Рекомендована література	
Основна	21
Додаткова	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогічна творчість» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану всіх напрямів підготовки денної форми навчання.

Робоча навчальна програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Педагогічна творчість», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета вивчення курсу: розкрити закономірності і специфіку творчої педагогічної діяльності вчителя, методика та технології організації творчої діяльності учнів у навчально-виховному процесі, обробки та фіксування результатів, сформувані у студентів цілісну систему знань про педагогічну творчість вчителя та учнів.

Завдання курсу:

- сформувані в студентів цілісну систему знань про педагогічну творчість вчителя;
- розкрити методологію творчої педагогічної діяльності вчителя;
- надати уявлення про різноманіття методів вивчення та організації та творчої діяльності вчителя та учнів у навчально-виховному процесі;
- забезпечити оволодіння майбутніми учителями вміннями здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал;
- розкрити специфічні ознаки, притаманні творчій діяльності вчителя;
- сформувані у майбутніх педагогів цілісну наукову картину світу, професійний педагогічний світогляд.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: специфіка творчої діяльності вчителя, методи та технології сформованості творчої особистості учня.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчальних завдань, зокрема складання тексту виступу, презентації, обробки тексту літературних джерел.

Під час семінарських занять, індивідуально-навчальної та самостійної роботи студенти **набувають умінь та навички:**

1. Обирати (пропонувати, формулювати) тему виступу, презентації власної творчої роботи.
2. Формулювати основні тези виступу чи презентації.
3. Підбирати комплекс оптимальних методів для здійснення дослідження.
4. Здійснювати науково-педагогічне дослідження у вигляді презентації та підготовки до складання екзамену.
5. Опрацьовувати наукову літературу про педагогічну творчість вчителя та здійснювати дослідження серед своїх колег-студентів із використанням окремих методів наукових досліджень: анкетування, тестування, вивчення продуктів діяльності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські, 4 год. – модульний контроль, 40 год. – самостійна робота.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Педагогічна творчість» завершується складанням екзамену.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: педагогічна творчість, особливості творчої діяльності вчителя та учнів.

Курс: підготовка (бакалаврів)	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i> Змістові модулі: <i>3 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 години</i> Тижневих годин: <i>4 години</i>	Шифр та назва галузі <i>0202 Мистецтво</i> Шифр та назва напрямку підготовки: <i>6.020202 Хореографія, 6.020204 Музичне мистецтво</i> перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативна Рік підготовки: 3. Семестри: 5. Аудиторні години: <i>32 годин, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i> Семінарські заняття: <i>12 годин</i> Модульний контроль: <i>4 години</i> Самостійна робота: <i>40 годин</i> Вид контролю: екзамен (<i>36 годин</i>)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ							
1.	Вступ. Історія розвитку педагогіки творчості	8	2		2	6	
2.	Методологічні засади педагогічної творчості	12	6	4	2	6	
	<i>Разом</i>	20	8	4	4	12	
Змістовий модуль II. ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ							
3.	Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів	13	6	4	2	7	
4.	Технології розвитку творчої особистості	13	6	4	2	7	
5.	Формування та розвиток творчої особистості	11	2		2	7	2
	<i>Разом</i>	37	14	8	6	21	2
Змістовий модуль III. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ							
6.	Соціально-педагогічні технології	15	6	4	2	7	2
	<i>Разом</i>	15	6	4		7	2
	Екзамен	36			2		
	Разом за навчальним планом	108	32	16	12	40	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Лекція 1-2. Методологічні засади педагогічної творчості (4 год.)

Вступ. Мета і результат педагогічної творчості. Здатність до творчості. Фактори, що зумовлюють зміни професійної діяльності вчителя. Педагогічна творчість вчителя. Педагогіка творчості як галузь педагогічної науки, об'єкт вивчення, завдання. Основні поняття: творчість, творча діяльність, педагогічна творчість, творча педагогічна діяльність. Підсистеми творчої педагогічної діяльності (дидактична, виховна, організаційно-управлінська, самовдосконалення, громадсько-педагогічна). Рівні творчої педагогічної діяльності (репродуктивний, раціоналізаторський, конструкторський, новаторський). Критерії творчої педагогічної діяльності (бачення нової проблеми у зовнішнє знайомій ситуації, знаходження варіантних шляхів її вирішення; застосування науково-доказового вибору дій у конкретній педагогічній ситуації; проведення систематичного самоаналізу професійної діяльності, науково-дослідницької роботи з творчого узагальнення власного досвіду та досвіду колег; володіння формами і методами управління творчою навчальною діяльністю учнів з метою розвитку їх творчих можливостей; реалізація на практиці принципів педагогіки співробітництва; прояв гнучкості при виборі оптимального управлінського рішення у нестандартних (можливо, конфліктних) ситуаціях; оригінальне проектування / конструювання НПВ). Закони педагогіки творчості (педагогічної розвиваючої взаємодії, фасилітаційного режиму педагогічного впливу, взаємозумовленості розвитку суб'єктів педагогічного процесу, неперервної творчої реалізації та самореалізації особистості). Принципи педагогіки творчості (взаємозумовленості освіти і творчого розвитку особистості, самоорганізації, узгодження розвитку учнів з власними тенденціями розвитку). Принципи педагогічної творчості (діагностики, оптимізації, взаємозалежності, фасилітації, креативності, доповнення, варіантності, самоорганізації).

Основні поняття теми: творчість, педагогічна творчість, педагогіка творчості, творча діяльність, творча педагогічна діяльність, підсистеми творчої педагогічної діяльності, рівні творчої педагогічної діяльності, критерії творчої педагогічної діяльності, закони педагогіки творчості, принципи педагогіки творчості, принципи педагогічної творчості.

Семінар 1. Історія розвитку педагогічної творчості (2 год.).

Семінар 2. Методологічні засади педагогічної творчості (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Лекція 3. Авторські технології педагогічної творчості (4 год.)

Нормативно-правова база. Авторські творчі технології педагогів-новаторів: Ш. Амонашвілі, С. Макаренка, В. Сухомлинського, В. Шаталова, О. Захаренка, М. Гузика, Г. Сазоненко, М. Щетініна.

Основні поняття теми: педагог-новатор, технологія, технологія педагогічної творчості.

Семінар 3. Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів (2 год.).

Лекція 4-5. Технології, спрямовані на розвиток творчої особистості в закладах середньої освіти (4 год.)

Обдарованість. Обдарована дитина. Концепція “вирощування” обдарованих дітей (У. Ешбі). Види інтелекту (лінгвістичний, музичний, логіко-математичний, просторовий, тілесно-кінестезичний, особистісний). Види обдарованості (за ступенем сформованості; за видом діяльності; за широтою проявлення; за формою; за віковими особливостями). Модель обдарованості (за Дж.Рензулі) Діагностика обдарованості. Прояви обдарованості. Технології навчання дітей з ознаками обдарованості: мета, характеристика, зміст та організація навчання. Стратегії та різновиди навчання обдарованих дітей в закладах середньої освіти.

Основні поняття теми: обдарованість, обдарована дитина, інтелект, діагностика обдарованості; стратегії, різновиди, технології навчання обдарованих дітей.

Семінар 4. Технології розвитку творчої особистості (2 год.).

Семінар 5. Формування та розвиток творчої особистості (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Лекція 6. Соціально-виховні технології (4 год.)

Технології родинного виховання (та їх різновиди). Технологія “Школа – центр виховання у соціальному середовищі”. Технології соціально-педагогічних комплексів (та їх різновиди). Технології додаткової освіти (та їх різновиди). Технології трудового та професійного виховання (та їх різновиди). Технології виховання дітей з проблемами (та їх різновиди). Технології соціально-педагогічної реабілітації та підтримки дітей з обмеженими можливостями життєдіяльності (та їх різновиди). Технології реабілітації дітей з проблемами встановлення соціальних зв’язків (та їх різновиди). Технологія встановлення зв’язків з громадськістю (PR-t) (та їх різновиди).

Основні поняття теми: родинне виховання, соціальне середовище, соціально-педагогічний комплекс, додаткова освіта, трудове та професійне виховання, соціально-педагогічна реабілітація, соціальні зв’язки, PR-t.

Семінар 6. Соціально-виховні технології (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка творчості»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год. самостійна робота – 40 год.,
модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 36 год.

Тиждень						
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III
Назва модуля	Загальні основи педагогіки творчості		Технології педагогічної творчості			Соціальні технології педагогічної творчості
Кількість балів за модуль	34 бали		77 балів			38 балів
Лекції	4 год. (2 бали)		4 год. (2 бали)	4 год. (2 бали)		4 год. (2 бали)
Семінарські заняття	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)	2 год. (11 балів)
Дати						
Теми Лекцій	Методологічні засади педагогічної творчості		Авторські технології педагогічної творчості	Технології, спрямовані на розвиток творчої особистості в закладах середньої освіти		Соціально-виховні технології
Дати						
Теми семінарських занять	Історія розвитку педагогіки творчості	Методологічні засади педагогічної творчості	Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів	Технології розвитку творчої особистості	Формування та розвиток творчої особистості	Соціально-виховні технології
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю				Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	
Підсумковий контроль	екзамен (40 балів)					

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Семінар 1.

ТЕМА: Історія розвитку педагогічної творчості (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Зародження педагогіки творчості.
2. Гуманістична педагогіка Відродження та Просвітництва.
3. Розвиток особистісно орієнтованої педагогіки.
4. Педагогічні концепції XX століття

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Рекомендована література

Основна: [8], [10], [5].

Додаткова: [20], [21].

Семінар 2.

ТЕМА: Методологічні засади педагогічної творчості(2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

- 1) Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості.
- 2) Закони педагогіки творчості.
- 3) Принципи педагогіки творчості.
- 4) Концептуальні засади визначення педагогіки творчості.
- 5) Основні напрями сучасних досліджень педагогічної творчості.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Рекомендована література

Основна: [8], [2],[3], [7], [9], [5].

Додаткова: [4], [11], [15], [16], [19].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Семінар 3.

ТЕМА: Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

- 1) Гуманна політика Шалви Амонашвілі.

- 2) Гуманістична педагогіка В.Сухомлинського.
- 3) Педагогіка співробітництва Г.Сазоненко.
- 4) В. Шаталов: пізнати істину в радості.
- 5) О. Захаренко – «педагогіка конкретної мети».
- 6) Школа повного дня М.Гузика
- 7) Зарубіжний досвід.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Рекомендована література

Основна:[8], [2], [7], [9], [5],[1],[3],[4], [9]..

Додаткова:[1].[6], [7], [9], [13], [19].

Семинар 4.

ТЕМА: Технології розвитку творчої особистості (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

- 1) Процеси формування та розвитку творчої особистості.
- 2) Психолого-педагогічні умови творчого розвитку учнів.
- 3) Стандартна і творча навчальна діяльність.
- 4) Творчі ситуації.
- 5) Творчі навчальні задачі.
- 6) Етапи творчого процесу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Рекомендована література

Основна: [8], [2], [7], [9], [5],[1],[3],[4], [9]..

Додаткова: [2], [4], [7], [15], [16], [18], [19].

Семинар 5.

ТЕМА: Формування та розвиток творчої особистості (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

- 1) Характеристика діяльності вчителя з творчого розвитку учнів.
- 2) Управління творчим розвитком особистості в навчально-виховному процесі.
- 3) Сприятливі умови для розвитку творчих можливостей учнів.
- 4) Вимоги до технології розробки змісту навчального предмета, спрямованого на творчий розвиток учнів.
- 5) Вимоги технології творчого викладу навчального предмета.
- 6) Стимулювання творчої активності учнів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Рекомендована література

Основна: [2], [4], [6], [8], [10], [11].

Додаткова: [1], [2], [9], [10], [13], [16], [17], [18], [19].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Семінар 6.

ТЕМА: Соціально-виховні технології (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

- 1) Технології соціально-педагогічних комплексів.
- 2) Технології виховання і навчання дітей з проблемами.
- 3) Технології соціально-педагогічної реабілітації та підтримки дітей з обмеженими можливостями життєдіяльності.
- 4) Технології реабілітації дітей з порушенням соціальних зв'язків та відносин.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Рекомендована література

Основна: [5], [11], [8], [2], [3], [4].

Додаткова: [4], [5], [9], [17].

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Самостійна робота №1.

1. Наведіть по 2 приклади психологічних та фізіологічних показників основ творчої педагогічної діяльності (оформлення у 2 колонки).

2. Оберіть одну педагогічну концепцію ХХ століття з поданого нижче переліку та розкрийте її теоретичний та практичний аспекти.

***Перелік педагогічних концепцій: ідеї прагматичної педагогіки (Джон Дьюї), антропологічна й антропософічна спрямованість вальдорфської школи (Рудольф Штайнер), теорія спонтанного розвитку дитини (Марія Монтесорі), педагогіка колективного виховання особистості (Антон Макаренко), положення «прогресивної педагогіки» (Селестен Френе), філософсько-педагогічні теорії взаємозв'язку національного й загальнолюдського у формуванні гуманних цінностей особистості (Григорій Ващенко, Августин Волошин, Іван Огієнко, Василь Сухомлинський та інші).

3. Складіть 4 синквейни відповідно до історичних етапів шляху розвитку педагогічної творчості.

Самостійна робота №2.

1. Порівняйте 5 наукових визначень поняття «творчості» (оформіть у вигляді таблиці) та запропонуйте власне.

Визначення поняття та його автор	Основна ідея	Відмінність від інших визначень	Ваше ставлення до визначення

2. Перелічіть основні ознаки творчої соціально-педагогічної діяльності.

3. Складіть схему креативних ознак соціального педагога.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Самостійна робота №3.

1. Розкрийте зміст вислову: «всебічність розвитку особистості».

2. Розмежуйте поняття «всебічний розвиток особистості» та «гармонійний розвиток особистості». Результати подайте у вигляді таблиці:

Специфічні особливості поняття «всебічний розвиток особистості»	Спільне у поняттях	Специфічні особливості поняття «гармонійний розвиток особистості»

3. Підберіть 3 методики на дослідження творчих якостей та можливостей особистості.

4. Охарактеризуйте особливості творчості «Артиста», «Мудреця» та «Блазня».

Самостійна робота №4.

1. Ознайомтесь з індивідуальними особливостями учнів (таким як: темперамент, здібності, характер) описаними в психолого-педагогічній літературі та у вигляді таблички опишіть їх вплив на творчий розвиток особистості.

<i>Індивідуальні особливості учнів</i>		
Темперамент	Здібності	Характер

2. Визначте особливості творчої діяльності особистості на різних вікових етапах розвитку та коротко їх опишіть.

3. Розробіть 2 план-конспекти колективних творчих справ для учнів шкіл-інтернатів (у вигляді таблиці):

Назва КТС	
Вік та кількість учасників	
Термін та місце проведення	
Мета	
План проведення	
Спосіб оцінювання КТС	

4. Розробіть план заняття з дітьми 13-15 років з метою їх творчого розвитку за умови роботи в Центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за такими етапами: тема заняття, вік та кількість учасників заняття, мета заняття, план-конспект заняття (яку інформацію надасте, які діагностичні методики, вправи та ігри будете використовувати).

Самостійна робота № 5

1. Доберіть 3 вправи чи гри, спрямовані на стимулювання творчої активності учнів.

2. Доберіть блок завдань/методик психологічної діагностики для творчого розвитку учнів та коротко їх опишіть (обираєте 3 методики діагностики творчих якостей особистості учня, а до кожної з них по 3 вправи на розвиток творчих якостей особистості). Наприклад:

Методики діагностики творчих якостей особистості учня	Ігри (вправи, завдання) на розвиток творчих якостей особистості
1. Тест «Ваш рівень пам'яті»...	1.1 Вправа «Що зникло»... 1.2 Вправа «Що зайве»... 1.3 Гра «Художник»...

3. Назвіть та опишіть 3 методи навчання розв'язанню творчих завдань.

4. Розробіть план-конспект нетрадиційного уроку, метою якого являється організація творчої навчальної діяльності учнів.

••• Перелік найпоширеніших типів нетрадиційних уроків: уроки-прес-конференції, уроки-аукціони, уроки-ділові ігри, уроки-занурення, уроки-змагання, уроки типу КВК, уроки-консультації, театралізовані уроки, уроки творчості, уроки-сумніви, уроки-конкурси, уроки-«суди», уроки пошуку істини, уроки-концерти, уроки-ролеві ігри, уроки-екскурсії, інтегральні уроки тощо.

5. Запропонуйте план-конспект соціально-педагогічного тренінгу з розвитку творчого потенціалу особистості (тема, мета, завдання, вік та кількість учасників, етапи проведення з позначенням назв вправ, методів, діагностик, які будуть використовуватися, очікувані результати).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Самостійна робота № 6

1. Розробіть тематику лекцій з підготовки вчителя до педагогічної творчості (до 10 тем).
2. Запропонуйте 5 шляхів удосконалення професійної підготовки вчителів до педагогічної творчості у рамках навчально-виховного процесу у Вашому університеті.
3. Розробіть анкету для вивчення рівня підготовленості ваших однолітків (майбутніх фахівців соціально-педагогічної діяльності) до творчої діяльності (на 10 запитань).
4. Розробіть план саморозвитку власного творчого потенціалу (методики та вправи на 1 тиждень).

Таблиця 6.1

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (семестр)
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ			
Тема 1. Вступ. Історія розвитку педагогіки творчості (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	5
Тема 2. Методологічні засади педагогіки творчості (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	5
Змістовий модуль II.5 ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ			
Тема 3. Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	5
Тема 4. Технології розвитку творчої особистості (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	5
Тема 5. Формування та розвиток творчої особистості (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	5
Змістовий модуль III СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ			
Тема 6. Соціально-педагогічні технології (7 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	5
40 годин		30 балів	

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Педагогічна творчість» оцінюються замодульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекційних та семінарських занять	14
2.	Відповіді на семінарських заняттях	60
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
4.	Самостійна робота	30
	Екзамен	40
	Підсумковий рейтинговий бал	154 + 40

Разом: 154 + 40

Коефіцієнт перерахунку $154 : 60 = 1,54$

Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Педагогічна творчість».

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3	Модульний контроль	Екзамен
Відвідування занять, підготовка до семінарських занять, самостійна робота		Відвідування занять, підготовка до семінарських занять, самостійна робота			Відвідування занять, підготовка до семінарських занять, самостійна робота		
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		
17	17	20	19	19	20	50	40

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття педагогічної творчості. Педагогіка творчості як галузь педагогічної науки, об'єкт вивчення, завдання.

2. Історичний розвиток педагогічної творчості.

3. Фактори, що зумовлюють зміни професійної діяльності вчителя.

4. Педагогічна творчість вчителя.

5. Основні поняття: творчість, творча діяльність, педагогічна творчість, творча педагогічна діяльність.

6. Підсистеми творчої педагогічної діяльності (дидактична, виховна, організаційно-управлінська, самовдосконалення, громадсько-педагогічна).

7. Рівні творчої педагогічної діяльності (репродуктивний, раціоналізаторський, конструкторський, новаторський).

8. Критерії творчої педагогічної діяльності (бачення нової проблеми у зовнішнє знайомій ситуації, знаходження варіантних шляхів її вирішення; застосування науково-доказового вибору дій у конкретній педагогічній ситуації; проведення систематичного самоаналізу професійної діяльності, науково-дослідницької роботи з творчого узагальнення власного досвіду та досвіду колег; володіння формами і методами управління творчою навчальною діяльністю учнів з метою розвитку їх творчих можливостей; реалізація на практиці принципів педагогіки співробітництва; прояв гнучкості при виборі оптимального управлінського рішення у нестандартних (можливо, конфліктних) ситуаціях; оригінальне проектування / конструювання НПВ).

9. Закони педагогіки творчості (педагогічної розвиваючої взаємодії, фасилітаційного режиму педагогічного впливу, взаємозумовленості розвитку суб'єктів педагогічного процесу, неперервної творчої реалізації та самореалізації особистості).

10. Принципи педагогіки творчості (взаємозумовленості освіти і творчого розвитку особистості, самоорганізації, узгодження розвитку учнів з власними тенденціями розвитку).

11. Принципи педагогічної творчості (діагностики, оптимізації, взаємозалежності, фасилітації, креативності, доповнення, варіантності, самоорганізації).

12. Нормативно-правова база.

13. Авторські творчі технології педагогів-новаторів: Ш. Амонашвілі, В. Шаталова, М. Щетініна, В. Сухомлинського, О. Захаренка., М. Гузика, Г. Сазоненко.
14. Поняття обдарованість. Обдарована дитина.
15. Концепція “виращування” обдарованих дітей (У. Ешбі).
16. Види інтелекту (лінгвістичний, музичний, логіко-математичний, просторовий, тілесно-кінестезичний, особистісний).
17. Види обдарованості (за ступенем сформованості; за видом діяльності; за широтою проявлення; за формою; за віковими особливостями). Модель обдарованості (за Дж.Рензулі)
18. Діагностика обдарованості.
19. Прояви обдарованості.
20. Технології навчання дітей з ознаками обдарованості: мета, характеристика, зміст та організація навчання.
21. Стратегії та різновиди навчання обдарованих дітей в закладах середньої освіти.
22. Технології родинного виховання (та їх різновиди).
23. Технологія “Школа – центр виховання у соціальному середовищі”.
24. Технології соціально-педагогічних комплексів (та їх різновиди).
25. Технології додаткової освіти (та їх різновиди).
26. Технології трудового та професійного виховання (та їх різновиди).
27. Технології виховання дітей з проблемами (та їх різновиди). Технології соціально-педагогічної реабілітації та підтримки дітей з обмеженими можливостями життєдіяльності (та їх різновиди).
28. Технології реабілітації дітей з проблемами встановлення соціальних зв’язків (та їх різновиди).
29. Технологія встановлення зв’язків з громадськістю (PR-t) (та їх різновиди).

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії: Монографія / І. А. Зязюн. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
2. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії: Навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навч. закладів / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
3. Енциклопедія освіти / Академія педагогічних наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Клименко В. В. Психологія творчості. К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 480с.
5. Кремень В. Г. Філософія людноцентризму в освітньому просторі / В. Г. Кремень. – 2-е вид. – К.: Т-во «Знання» України, 2010. – 520 с.

6. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва // К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
7. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість: Монографія/ С. О. Сисоєва. –Х.,К.: Книжкове видавн. «Каравела», 1998. – 150 с.
8. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: Навчальний посібник / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 308 с.
9. Освітні технології: Навч.,метод.посіб. /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти.– К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

Додаткова:

- 10.Амонашвили Ш.А. Обучение. Оценка. Отметка /Ш.А. Амонашвили.– М.:Знание, 1980. – 96 с.
- 11.Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психологические очерки: Кн. для учителя. – 3,е изд./ Л.С.Выготский –М.: Просвещение, 1991. – 93 с.
- 12.Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя.– М.: Педагогика, 1987. – 160 с.
- 13.Кан-Калик В.А.,Никандров Н.Д. Педагогическое творчество.- М.:Педагогика, 1990. – 144с.
- 14.Кичук Н.В. Формування творчої особистості вчителя/ Н.В Кичук. – К.: Либідь, 1991. – 96 с.
- 15.Корчак Я. Избранные педагогические произведения /Пер. с пол. К.Э. Сенкевич. – М.: Педагогика, 1979. – 473 с.
- 16.Милославский И. Креативный или творческий? / И. Милославский. – М. : МГУ, 2005.
- 17.Моляко В.О., МузикаО.Л.Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень/ За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута,2006. – 320 с.
- 18.Павлюк Р.О. Креативність як складова частина професійної підготовки / Р.О. Павлюк. – К. : Наукова думка, 2007. – 325с.
- 19.Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.В.Кривоніс та ін.; за ред. І.А.Зязюна. – 2 ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004. - 422 с.
- 20.Педагогічні ідеї Г.С. Сковороди: Зб. статей / За ред.О.Г. Дзевєріна. – К.: Вища школа, 1972. – 246 с.
- 21.Пономарев Я.А. Психология творчества / Я.А.Пономарев. – М.: Наука, 1976. – 303 с.
- 22.Селевко Г.К., Селевко А.Г. Социально-воспитательные технологии / Г.К.Селевко, А.Г.Селевко. – М, 2000. – 236 с.

23. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий [Текст] : в 2 т. / – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий). Т. 1. – 816 с.
24. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий [Текст] : в 2 т. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – (Энциклопедия образовательных технологий). Т. 2. – 816 с.
25. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения. – В 3 т. – М.: Педагогика, 1981. – Т.3. – 640 с.
26. Сухомлинский В.А. Сто советов учителю. – К.: Радянська школа, 1984. – 254 с.
27. Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів: Зб. матеріалів наук.-практ. конф. Кол.авт. – К.: Грамота, 2006. – 231 с.
28. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн.1: Навч. посібник / За ред. О.В. Сухомлинської. - К.: Либідь, 2005. – 624 с.
29. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн.2 : Навч. посібник / За ред. О.В. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – 552 с.

ББК 74.РЗЯ73

Робоча навчальна програма дисципліни
«ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ»

Укладачі:

Паламарчук Лариса Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка;

Терентьєва Наталія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Педагогічна творчість. Програма навчальної дисципліни / Укладачі: Л.Б. Паламарчук, Н.О. Терентьєва. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 24 с.